

Besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, van <datum ondertekening>, nr.<volgt van WJZ> , houdende wijziging van het eerdere besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media van 24 juni 2021, nr. 28318215, tot intrekking van beleidsregels houdende Onderzoekskaders 2017 onder vaststelling van beleidsregels houdende Onderzoekskaders 2021 (Stcrt. 2021, 34766)

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gelet op artikel 13, eerste lid, van de Wet op het onderwijstoezicht;

Gezien de voordracht van de Inspecteur-generaal van het onderwijs van 23 juni 2023, nr 38654546;

Besluit:

Artikel I

De bijlagen 1, 2, 3 en 4 bij het Besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media van 24 juni 2021, nr. 28318215, tot intrekking van beleidsregels houdende Onderzoekskaders 2017 onder vaststelling van beleidsregels houdende Onderzoekskaders 2021 (Stcrt. 2021, 34766) worden vervangen door de bijlagen bij dit besluit.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 augustus 2023.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Robbert Dijkgraaf

Toelichting

De Inspectie van het Onderwijs actualiseert jaarlijks de Onderzoekskaders die zij gebruikt bij de uitvoering van het toezicht. De wijzigingen in de kaders die de inspectie per 1 augustus 2023 in gebruik neemt, zijn deels het gevolg van nieuwe en gewijzigde wet- en regelgeving alsmede van diverse redactionele verbeteringen, en deels het gevolg van een aantal inhoudelijke wijzigingen.

Ten behoeve van de overzichtelijkheid worden de belangrijkste wijzigingen hieronder nader toegelicht; een volledige Staat van wijzigingen is gepubliceerd op de website van de inspectie: [Inspectie van het Onderwijs | Inspectie van het onderwijs \(onderwijsinspectie.nl\)](https://onderwijsinspectie.nl)

- 1) Invoering standaard Basisvaardigheden
- 2) Concretisering van de standaard Zicht op ontwikkeling en begeleiding
- 3) Concretisering van de standaard Pedagogisch-didactisch handelen
- 4) Het vervallen van de waardering Goed en het predicaat Excellent
- 5) De inwerkingtreding van de Wet Bestuurlijke harmonisering beroepsonderwijs en de Wet verbetering rechtsbescherming mbo
- 6) Overige (kleinere) inhoudelijke wijzigingen

De invoering van de standaard Basisvaardigheden en de concretisering van de standaarden Zicht op ontwikkeling en begeleiding en Pedagogisch-didactisch handelen zijn aangekondigd in de brief van de Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs aan de Tweede Kamer d.d. 21 november 2022: [Samen voor beter onderwijs, duidelijk over kwaliteit](#).

In de Kamerbrief van 21 november 2022 over toezicht in het funderend onderwijs heeft de voormalig minister de inspectie gevraagd om waar mogelijk en wenselijk het kader nader te concretiseren.

Ad 1) Invoering standaard Basisvaardigheden

In het Onderzoekskader 2021 (zoals gewijzigd per 1 augustus 2022) is, vooruitlopend op de introductie van een specifieke standaard, een specifiek accent gelegd op de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap in de standaarden betreffende (Be)Sturing, Kwaliteitszorg en Ambitie op zowel het school-/instellingsniveau als het bestuursniveau.

Met de huidige actualisering wordt de aandacht voor Basisvaardigheden versterkt door de introductie van de nieuwe standaard Basisvaardigheden. Deze wordt geïntegreerd in de kaders voor het bekostigd onderwijs po, vo, (v)so en mbo, evenals in de specifieke toepassingen sbo, onderwijs nieuwkomersvoorzieningen, praktijkonderwijs, eerste opvang anderstaligen, particuliere zelfstandige exameninstellingen, doorlopende leerroutes vmbo-mbo en niet-bekostigd mbo. Als gevolg hiervan wordt ook een wijziging doorgevoerd in de standaard Aanbod, omdat immers met de introductie van de standaard Basisvaardigheden een deel van de oude inhoud is uitgelicht. De standaard is ondergebracht in het kwaliteitsgebied Onderwijsproces en wordt vanaf 1 augustus 2023 in alle onderzoeken beoordeeld.

Het onderdeel burgerschap is ook voor het mbo in de standaard Basisvaardigheden opgenomen. De wettelijke onderbouwing van de burgerschapsopdracht is voor het mbo afgeleid uit de eisen die in het kwalificatiedossier (moeten) worden gesteld (zie artikel 17a, lid 3, Examen- en Kwalificatiebesluit Beroepsopleidingen (EKB): *'Voor elke kwalificatie worden in het kwalificatiedossier generieke kwalificatie-eisen voor loopbaan en burgerschap opgenomen overeenkomstig bijlage 1 bij dit besluit'*) en die het bevoegd gezag zal moeten volgen. Zie ook artikel 3, lid 4, EKB: *'Met betrekking tot loopbaan en burgerschap stelt het bevoegd gezag de eisen vast waaraan de student moet voldoen'*.

In het toezicht wordt nagegaan of de opleiding aan onderwijs en 'afsluiting' met betrekking tot burgerschap zodanig invulling geeft dat daarmee aan de in het kwalificatiedossier gestelde eisen kan worden voldaan. De wijze waarop in onderwijs en afsluiting wordt voldaan aan de eisen 'loopbaan en burgerschap' (het 'hoe') is ter invulling aan het bevoegd gezag is en daar zal de inspectie dus van weg blijven.

In schooljaar 2023/24 wordt (het oordeel op) de standaard Basisvaardigheden in het funderend onderwijs in beperkte mate meegenomen in de beslisregels, nl als één van de 'overige standaarden' in het kwaliteitsgebied Onderwijsproces. Hij heeft dan nog geen zelfstandige plek in de normering voor Onvoldoende of Zeer zwak. In het voorliggende kader wordt tevens aangekondigd dat dit anders wordt in het kader dat we per 1 augustus 2024 in gebruik gaan nemen. Dan wordt de rol van de standaard Basisvaardigheden in de beslisregels een stuk steviger, omdat deze dan een zelfstandige positie krijgt en doorslaggevend wordt voor het eindoordeel Onvoldoende en – in combinatie met de opbrengsten dan wel één van de overige vier doorslaggevende standaarden¹ – voor het eindoordeel Zeer zwak. De keuze om Basisvaardigheden als beslisstandaard te benoemen is ingegeven door het belang ervan: het (aan)leren van basisvaardigheden is immers cruciaal voor het succesvol functioneren in de maatschappij. De wet geeft daar ook de ruimte voor in de definitie van 'Zeer zwak' (artikel 10a WPO, artikel 2.94 WVO 2020, artikel 19a WEC). Om diezelfde reden is Basisvaardigheden toegevoegd aan de standaarden die – wanneer zij alle Onvoldoende zijn – bij het eerste inspectieonderzoek bij een nieuwe school (na de start van het onderwijs) tot het eindoordeel Zeer zwak leiden.

De nieuwe standaard Basisvaardigheden wordt niet opgenomen in de kaders voor het Internationaal georiënteerd basis- en voortgezet onderwijs (IGBO en IGVO), omdat deze onderwijsvormen onder een ander wettelijk regime vallen. Gezien de specifieke leerlingpopulatie werken deze scholen met een afwijkend buitenlands of internationaal curriculum. Zo hoeft het aanbod bijvoorbeeld niet te voldoen aan de kerndoelen of de referentieniveaus Nederlandse taal. De standaard Basisvaardigheden past dan ook niet op deze onderwijsvormen.

Ad 2)

Bij de concretisering van het kader is de focus gelegd op het waarderingskader voor scholen en daarbinnen het kwaliteitsgebied Onderwijsproces. Dit kwaliteitsgebied vormt namelijk het hart van onderwijskwaliteit, in het bijzonder de kwaliteit van de lessen, de begeleiding en (extra) ondersteuning van leerlingen en het curriculum. De concretisering betreffen daarom de verduidelijking van de standaarden *Zicht op ontwikkeling en begeleiding* (OP2) en *Pedagogisch-didactisch handelen* (OP3). De nieuwe teksten gelden voor de kaders voor het bekostigd po, so en vo. Daarnaast gelden ze voor de specifieke toepassingen voor het speciaal basisonderwijs, het onderwijs aan nieuwkomersvoorzieningen, het internationaal georiënteerd basisonderwijs, het praktijkonderwijs, het internationaal georiënteerd voortgezet onderwijs en de eerste opvang anderstaligen. In de kaders voor het mbo en in de specifieke kaders voor Caribisch Nederland worden deze wijzigingen niet doorgevoerd.

In de nieuwe tekst voor de standaard Zicht op ontwikkeling en begeleiding wordt benoemd dat de referentieniveaus voor taal en rekenen in ieder geval als uitgangspunt voor het beoordelen van de ontwikkeling van de leerlingen genomen moeten worden. Daarnaast is toegevoegd dat van scholen wordt verwacht dat zij hoge verwachtingen hebben van leerlingen.

De overige tekst is ongewijzigd; waar nodig is in verband met de specifieke aard van het onderwijs een lichte variatie in de tekst aangebracht.

Ad 3)

De tekst waarin de basiskwaliteit van het Pedagogisch-didactisch handelen wordt beschreven, is grondig herschreven. Deze sluit nu beter aan op de formulering in de relevante wetsartikelen en maakt beter dan voorheen duidelijk wat er van leerkrachten/leraren verwacht wordt in de uitvoering van het onderwijs.

De herschreven tekst beoogt niet om in te grijpen op de autonomie van docenten. Er wordt voldoende ruimte gegeven om op verschillende manieren invulling te kunnen geven aan de basiskwaliteit. De inhoud is in belangrijke mate afgeleid van wat uit onderzoek bekend is over

¹ De overige hier bedoelde standaarden zijn OP2 (Zicht op ontwikkeling en begeleiding), OP3 (Pedagogisch-didactisch handelen) en VS1 (Veiligheid). In het geval dat OR1 (Resultaten) niet beoordeeld kan worden, wordt in plaats daarvan het oordeel op SKA1 (Visie, ambitie en doelen) meegenomen in de beslisregels.

effectief leraargedrag. Het zijn elementen waarvan bekend is dat ze bijdragen aan een ononderbroken ontwikkeling. Bij het beoordelen van deze standaard kijkt de inspectie naar het algemene beeld dat wordt gezien bij verschillende geobserveerde lessen. De standaard wordt niet als onvoldoende beoordeeld op grond van een enkel element dat in de lessen ontbreekt of een enkele geobserveerde les die niet voldoet.

De nieuwe standaard OP0 en de aanpassingen in de standaarden OP2 en OP3 worden niet doorgevoerd in de onderzoekskaders voor het onderwijs in Caribisch Nederland. De specifieke context evenals het bestaan van afwijkende wetgeving op diverse relevante punten maakt dit momenteel nog niet mogelijk. Zo is het bijvoorbeeld niet opportuun om de referentieniveaus voor Nederlandse taal te hanteren terwijl de instructietaal op een deel van de eilanden Engels is in plaats van Nederlands.

Ad 4)

Als gevolg van de aangenomen [motie Van Meenen](#) schrapt de inspectie de waardering Goed op school-/instellings-/afdelingsniveau in het po, (v)so en vo. De waardering Goed voor besturen blijft bestaan, evenals de waardering Goed voor scholen, instellingen en afdelingen op het niveau van een standaard en/of kwaliteitsgebied. Toekenning van de waardering gebeurt dan ambtshalve in plaats van op aanvraag.

Conform de toezegging in de [Kamerbrief Uitvoering motie lid Van Meenen](#) worden in het mbo deze wijzigingen niet doorgevoerd en wordt de bestaande werkwijze gecontinueerd. Dit betekent dat ook bij de onderwijsvarianten vavo en Doorlopende leerroutes, die worden aangeboden door c.q. worden afgerond in het middelbaar beroepsonderwijs, de waardering Goed op opleidingsniveau blijft bestaan.

De genoemde motie omvat tevens het afschaffen van het predicaat Excellent. De kaders bevatten slechts een enkele verwijzing naar deze mogelijkheid en deze verwijzing wordt dan ook geschrapt.

Ad 5)

Per 1 augustus 2023 treedt het laatste deel van de Wet verbetering rechtsbescherming mbo in werking. In 2022 is reeds de Wet Bestuurlijke Harmonisatie Beroepsonderwijs in werking getreden. Daarmee krijgt de Wet educatie en beroepsonderwijs een nieuwe begripsbepaling voor 'bestuur'. Aangezien de begripsbepaling nu aansluit op artikel 1, onderdeel k, van de Wet op het onderwijstoezicht, heeft de inspectie ervoor gekozen om de begripsbepaling in alle kaders gelijk te trekken door te refereren aan het genoemde artikel 1 WOT.

Verder betreffen de wijzigingen als gevolg van beide hierboven genoemde van kracht geworden wetten aanpassingen in nummers van relevante artikelen in de wettelijke onderbouwingen, zijn waar van toepassing nieuwe dan wel hernummerde artikelen toegevoegd aan de wettelijke onderbouwingen van de relevante standaarden en zijn parafrasen van aangepaste artikelen opnieuw geformuleerd zodat deze aansluiten op de nieuwe wetsteksten. Deze wijzigingen betreffen het Onderzoekskader mbo.

Ad 6)

Naast de hierboven genoemde wijzigingen is ook sprake van een aantal kleinere wijzigingen:

- De overgangsregeling van Onderzoekskader 2021 in de versie per 1 augustus 2022 naar de versie per 1 augustus 2023 is voor alle sectoren aangepast zodat deze aansluit bij de actuele situatie;
- In de standaard voor besturen Uitvoering en kwaliteitscultuur in het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteit en ambitie (alle sectoren) wordt de meld-, overleg- en aangifteplicht in geval van een (redelijk vermoeden van een) zedenmisdrijf toegevoegd. Het gaat daarbij specifiek om de vraag of het bestuur zodanige maatregelen heeft getroffen dat het onverwijld in kennis gesteld kan worden van een dergelijk voorval en zich in voorkomende gevallen na kennisgeving daadwerkelijk in verbinding heeft gesteld met de vertrouwensinspecteur.
- De naamswijziging van Eindtoets naar Doorstroomtoets, evenals de hernoeming van de gerelateerde beleidsregel is doorgevoerd in het Onderzoekskader primair onderwijs.

- Als gevolg van de herziene Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde instellingen vervalt voor instellingen in de sectoren po, vo en so het opschorten van bekostiging als mogelijkheid in de categorie 'bekostigingssancties'. Indien een bekostigingssanctie wordt overwogen, kan dat slechts in de vorm van het inhouden van (een deel van) de bekostiging.
- Per 1 januari 2023 zijn er wijzigingen in de wet op het primair onderwijs (WPO) van kracht geworden, waardoor de inhoud van een aantal artikelen op een andere plek terecht is gekomen. Dit heeft geleid tot de nodige wijzigingen in de vermelding van artikelen onder de kopjes 'wettelijke vereisten' in het Onderzoekskader primair onderwijs.
- Per 1 januari 2023 is het toezicht op de voor- en vroegschoolse educatie door de inspectie deels overgegaan naar het Interbestuurlijk toezicht op gemeenten. Voor dat interbestuurlijk toezicht, waarin het toezicht op de voorschoolse educatie is opgenomen, is een apart toezichtkader ontwikkeld. Het toezicht op de vroegschoolse educatie blijft meelopen in het reguliere toezicht op het primair onderwijs.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Robbert Dijkgraaf